

PM Rotel VIII (Dnr KS 2020/662)

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg i hälso- och sjukvården

Remiss från Socialstyrelsen

Remisstid den 1 september 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Inom överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess*, påbörjade Socialstyrelsen våren 2017 en översyn av myndighetens då gällande föreskrifter (SOSFS 2005:29) om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m. I november 2018 fattade Socialstyrelsen beslut om nya föreskrifter (HSLF-FS 2018:54) om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården. Bilagorna till intygsföreskriften har inte uppdaterats och överensstämmer därför inte fullt ut med författningens övriga delar.

Av de föreskrifter som nu är på remiss framgår vilka förändringar som gjorts i de mallar som hälso- och sjukvården använder sig av vid utfärdandet av vårdintyg för psykiatrisk tvångsvård, intyg vid konvertering från frivillig psykiatrisk vård till psykiatrisk tvångsvård, läkarintyg vid anordnande av förvaltarskap respektive godmanskap, dödsbevis samt läkarintyg för utredningen enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning. Vissa intyg har även genomgått en särskild översyn för att skapa förutsättningar för digitalisering, att bidra till en strukturerad, säker och effektiv informationshantering samt att effektivisera och undvika dubbeldokumentation.

Socialstyrelsen har skickat ärendet på remiss till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och överförmyndarnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag om ändringarna i bilagorna och de möjligheter till uppdaterade arbetssätt som detta medför.

Socialnämnden ställer sig positiv till förslagen om ändringar som lämnas i betänkandet och de uppdaterade arbetssätt och minskad administration som förändringarna i intygshanteringen kan medföra.

Överförmyndarnämnden anser att läkarintygen för godmanskap respektive förvaltarskap behöver förtydligas på ett antal punkter.

Mina synpunkter

Stockholms stads överförmyndarförvaltning är landets största, och är sannolikt den organisation i landet som har störst samlad kompetens i förmynderskapsfrågor, ett område som saknar en utpekad statlig förvaltnings- och expertmyndighet.

Jag vill därför uppmana Socialstyrelsen att noga ta del av de önskemål om förtydliganden och kompletteringar som överförmyndarnämnden har gjort i sitt remissvar och som även i sin huvudsak återfinns i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Där framgår det att det av intygen tydligt bör framgå följande:

- vad en viss diagnos och hälsotillstånd medför för den enskilde i den dagliga livsföringen
- vilka risker som skulle kunna aktualiseras inför såväl anordnande som upphörande av ställföreträdarskap, särskilt om det är aktuellt att ett förvaltarskap bedöms kunna upphöra, samt
- på vems initiativ ärendet initierats.

Av anvisningarna bör också framgå innebörden och konsekvenserna av ett ställningstagande från läkarens sida av om patienten förstår vad ärendet handlar om.

Jag har i övrigt inget att anföra angående Socialstyrelsens förslag.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 19 augusti 2020

JAN JÖNSSON

Bilagor

1. Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna (HSLF-FS 2018:54) om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården
2. Konsekvensutredning
3. Vårdintyg för psykiatrisk tvångsvård
4. Vårdintyg för konvertering
5. Vårdintyg för rättspsykiatrisk vård
6. Läkarintyg i ärende om anordnande av godmanskap
7. Läkarintyg i ärende om anordnande av förvaltarskap
8. Läkarintyg för utredning i ärende enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning
9. Dödsbevis

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Inom överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess*, påbörjade Socialstyrelsen våren 2017 en översyn av myndighetens då gällande föreskrifter (SOSFS 2005:29) om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m. I november 2018 fattade Socialstyrelsen beslut om nya föreskrifter (HSLF-FS 2018:54) om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården. Bilagorna till intygsföreskriften har inte uppdaterats och överensstämmer därför inte fullt ut med författningens övriga delar.

Av de föreskrifter som nu är på remiss framgår vilka förändringar som gjorts i de mallar som hälso- och sjukvården använder sig av vid utfärdandet av vårdintyg för psykiatrisk tvångsvård, intyg vid konvertering från frivillig psykiatrisk vård till psykiatrisk tvångsvård, läkarintyg vid anordnande av förvaltarskap respektive godmanskap, dödsbevis samt läkarintyg för utredningen enligt lagen (1994:261) om fullmaktsanställning. Vissa intyg har även genomgått en särskild översyn för att skapa förutsättningar för digitalisering, att bidra till en strukturerad, säker och effektiv informationshantering samt att effektivisera och undvika dubbeldokumentation.

Socialstyrelsen har skickat ärendet på remiss till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och överförmyndarnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Remissens förslag bidrar till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål 1.4. *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.*

Stadsledningskontoret ställer sig överlag positiv till förslagen om ändringar som lämnas i betänkandet och de uppdaterade arbetssätt och minskad administration som förändringarna i intygshanteringen kan medföra. Angående intygen som rör förvaltarskap och godmanskap vill stadsledningskontoret särskilt nämna att det är viktigt att den enskildes diagnos och hälsotillstånd framgår av intygen samt vad dessa medför för den enskilde i den dagliga livsföringen samt eventuella risker som skulle kunna aktualiseras inför såväl anordnande som upphörande av ställföreträdarskap. Läkarens bedömning av vilka konsekvenser diagnosen medför i det enskilda fallet bör också framgå. Detta för att undvika godtyckliga slutsatser. Särskilt utrymme bör ges i intyget i de fall det är aktuellt att ett förvaltarskap bedöms kunna upphöra, vilket också årligen ska prövas av överförmyndaren. Vidare bör det framgå av läkarintyget på vems initiativ som ärendet initieras.

De ifyllnadsanvisningar som hänvisas till i förslaget bör innehålla förtydliganden av olika begrepp för att minska risken för olika tolkningar.

Det är också viktigt att anvisningarna tydliggör innebörden och konsekvenserna av ett ställningstagande från läkarens sida avseende huruvida patienten förstår vad ärendet handlar om. Detta för att läkaren ska uppmärksammas på att en god man kan anordnas utan samtycke om huvudmannen inte förstår vad saken gäller. Det är viktigt att det framgår vad läkaren tar ställning till genom att uttala sig om huruvida den enskilde förstår eller inte. Det är därför positivt att kontaktsätt nu ska anges och konkretiseras i läkarintyget.

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget inte innebär några förändringar som påverkar vilka sätt som intyg kan hanteras i berörda verksamheter. Vissa begränsade kostnader bedöms kunna uppkomma i samband med ikraftträdandet, på sikt kan dock tydligare intyg leda till kostnadsbesparingar genom minskad administration.

Stadsledningskontoret föreslår att remiss om Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg i hälso- och sjukvården anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2020 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss från kommunstyrelsen avseende förslag till ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg i hälso- och sjukvården.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen om ändringar som lämnas i betänkandet och de uppdaterade arbetssätt och minskad administration som förändringarna i intygshantering kan medföra.

Förvaltningen vill särskilt nämna intygen som rör förvaltarskap och godmanskap. I ärenden om förvaltarskap och godmanskap ska rätten inhämta läkarintyg eller annan likvärdig utredning om den enskildes hälsotillstånd. Dessa ärenden kräver således inte en läkarundersökning. Enligt förarbetena kan det exempelvis i vissa fall vara tillräckligt att hälsotillståndet styrks genom journaluppgifter jämte utlåtande från en kompetent befattningshavare. Detta kan leda till positiva följder som exempelvis att det blir lättare att utfärda läkarintyg och ledtiderna för den enskilde att erhålla rätt stöd blir kortare.

Vidare håller förvaltningen med Socialstyrelsen i att uppdaterade intygsmallar och förenklade arbetssätt kring utfärdandet av denna typ av intyg minskar administrationen för hälso- och sjukvården, och således kan bidra till en positiv verksamhetsutveckling.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2020 följande.

Som svar på remissen hänvisar överförmyndarnämnden till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Överförmyndarförvaltningen vill lyfta fram några synpunkter på de föreslagna ändringarna avseende utformandet av läkarintyg för godmanskap respektive förvaltarskap.

Syftet med läkarintyget är att det tydligt ska framgå vilken diagnos den enskilde har och läkarens bedömning av vilka konsekvenser diagnosen medför i det enskilda fallet, detta för att

undvika godtyckliga slutsatser. Det överförmyndarförvaltningen behöver veta är vad diagnos och hälsotillstånd medför för den enskilde i den dagliga livsföringen.

Det bör med tydlighet framgå vilka risker som skulle kunna aktualiseras inför såväl anordnande som upphörande av ställföreträdarskap. Särskilt utrymme bör ges i intyget i de fall det är aktuellt att ett förvaltarskap bedöms kunna upphöra, vilket också årligen ska prövas av överförmyndaren.

Vidare anser förvaltningen att det i läkarintyget bör framgå på vems initiativ som ärendet initierats.

De ifyllnadsanvisningar som hänvisas till i förslaget bör innehålla förtydliganden av olika begrepp, exempelvis begreppet ”aktivitetsbegränsning”. Detta begrepp förefaller inte relevant för bedömningen av vare sig godmanskap eller förvaltarskap. Anvisningar behövs för att minska risken för olika tolkningar.

Det är också mycket viktigt att anvisningarna tydliggör innebörden och konsekvenserna av ett ställningstagande från läkarens sida av om patienten förstår vad ärendet handlar om. Detta för att läkaren ska uppmärksammas på att en god man kan anordnas utan samtycke om huvudmannen inte förstår vad saken gäller. Det är viktigt att det framgår vad läkaren tar ställning till genom att uttala sig om huruvida den enskilde förstår eller inte.

Förvaltningen anser att det är bra att kontaktsätt nu ska anges och konkretiseras i läkarintyget. Förvaltningen har i övrigt inget att erinra mot de ändringar som Socialstyrelsen föreslår, då de främst kan ses som konsekvensändringar av tidigare genomförda ändringar i den aktuella författningen. Precis som anges i remissen så kräver inte ärenden om förvaltarskap och godmanskap läkarundersökning, utan antingen läkarintyg eller annan likvärdig utredning om den enskildes hälsotillstånd.